

Dvogodišnje istraživanje o otpadu iz proizvodnih djelatnosti
Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)
Agencija za statistiku BiH

1. Kontakt	
1.1. Nadležna institucija	AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
1.2. Nadležna organizaciona jedinica	Sektor za poljoprivredu, okoliš i regionalne statistike - Odsjek za transport, okoliš, energiju i regionalne statistike
1.3. Kontakt osoba	a) Ševala Korajčević b) Mirza Agić
1.4. Funkcija kontakt osobe	a) Šef odsjeka za transport, okoliš, energiju i regionalne statistike b) Stručni savjetnik za statistiku okoliša
1.5. Kontakt poštanska adresa	Zelenih beretki 26, 71 000 - Sarajevo
1.6. Kontakt e-mail adresa	sevala.korajcevic@bhas.ba , mirza.agic@bhas.ba
1.7. Broj telefona	+387 33 911 949; +387 33 911 979
1.8. Broj faksa	+387 (33) 220 622
2. Podaci o ažuriranju metapodataka	
2.1. Datum posljednje potvrde validnosti metapodataka	31.10.2017.
2.2. Datum posljednje objave metapodataka	31.10.2017.
2.3. Datum posljednjeg ažuriranja metapodataka	31.10.2017.
3. Prezentacija statistike	
3.1. Opis podataka	Objavljuju se podaci o otpadu nastalom u proizvodnim aktivnostima za referentnu 2014. godinu.
3.2. Klasifikacije koje se koriste u istraživanju	<ul style="list-style-type: none"> • Klasifikacija djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2) - prema područjima i oblastima • Regulativa 2150/2002/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 25. novembra 2002. godine o statističkim podacima o otpadu.
3.3. Sektor obuhvaćen istraživanjem	Izvještajne jedinice su poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata koji imaju 10 i više zaposlenih i koji su po Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) registrovani u sektorima B - Vađenje ruda i kamena, C - Prerađivačka industrija, D - Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija i od referentne 2014 godine i oblast F - Građevinarstvo, koja je bila pilot istraživanje za 2012. godinu.

3.4. Statistički koncepti i definicije	<p>Statistički podaci o otpadu iz proizvodnih djelatnosti se raščlanjuju na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ukupna količina 2. opasni i neopasni otpad <p>I po:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. oblasti djelatnosti (B, C, D i F) 2. EWCStat klasifikaciji 3. Listi otpada <p>Otpad: svaka tvar ili predmet određen kategorijama otpada propisanim provedbenim propisom Zakona o upravljanju otpadom FBiH (Sl. novine FBiH 33/03), i Zakona o upravljanju otpadom RS (Sl. Gl. 53/02) koje posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti.</p> <p>Inertni otpad jest otpad koji ne podliježe bitnim fizikalnim hemijskim i/ili biološkim promjenama, a određen je propisom iz člana 4. (FBiH) i člana 5. (RS) Zakona.</p> <p>Neopasni otpad jest otpad koji je po sastavu i svojstvima određen kao neopasni otpad propisom iz člana 4. (FBiH) i člana 5. (RS) Zakona.</p> <p>Opasni otpad jest svaki otpad koji je po sastavu i svojstvima određen kao opasni otpad propisom iz člana 4. (FBiH) i člana 5. (RS) Zakona.</p> <p>Proizvodni otpad jest otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima, a po sastavu i svojstvima razlikuje se od komunalnog otpada. Proizvodnim otpadom ne smatraju se ostaci iz proizvodnog procesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvođača.</p> <p>Proizvođač otpada jest svaka osoba čijom aktivnošću nastaje otpad (izvorni proizvođač) i/ili koja prethodnom obradom, miješanjem ili drugim postupkom, mijenja sastav ili svojstva otpada.</p>
3.5. Statistička jedinica	Izveštajne jedinice su poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata koji imaju 10 i više zaposlenih i koji su po Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) registrovani u sektorima B - Vađenje ruda i kamena, C - Prerađivačka industrija i D - Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija.
3.6. Statistička populacija	Prethodno navedeno.
3.7. Referentno geografsko područje	Podaci se odnose na BiH.
3.8 Vremenska pokrivenost	Podaci o statistici otpada iz proizvodnih aktivnosti BiH su proizvedeni i objavljeni do sada za referentne godine 2008., 2009., 2010. i 2012. godinu. U izradi je saopćenje za 2014. godinu.
3.9. Bazni period	Nije primjenljivo.
4. Jedinica mjere	Podaci su prikazani u metričkim tonama i hiljadama tona.
5. Referentni period	Istraživanje je dvogodišnje, a referentni period je kalendarska godina.
6. Institucionalni mandat (ovlaštenje)	
6.1. Pravni akti i drugi sporazumi	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o statistici BiH, • Višegodišnji statistički programi i godišnji planovi rada BiH, • Metodologija Statistike otpada, • Međunarodne preporuke i priručnici (Eurostat).
6.2. Razmjena (posredovanje) podataka	Podaci se prikupljaju u statističkim zavodima RS i FBiH i zatim prosljeđuju Agenciji za statistiku BiH. Statistički ured Europske unije (Eurostat) i Statistički odsjek UN-a (UNSD) su korisnici podataka i redovno se izvještavaju.
7. Povjerljivost	
7.1. Povjerljivost - politika	<p>Povjerljivost statističkih podataka je uređena zakonom a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti. Zakon o statistici BiH (Sl. glasnik BiH 26/04 i 42/04 - Poglavlje XI - član 23.-29.) utvrđuje princip poverljivosti kao jedan od glavnih principa.</p> <p>Agencija za statistiku BiH distribuira statistike u skladu sa statističkim načelima Kodeksa prakse evropske statistike a posebno sa načelom statističke povjerljivosti.</p>
7.2. Povjerljivost – postupanje sa podacima	U dokumentu „Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku“ navedene su procedure za osiguranje povjerljivosti za vrijeme prikupljanja, obrade i diseminacije – što uključuje, protokole za osiguranje individualnih podataka kojima se ima pristup, pravila za definiranje povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure za otkrivanje i prevenciju naknadnih razotkrivanja, kao i pristup mikropodacima za istraživačke namjene.
8. Politika diseminacije	

6. Politika diseminacije	
8.1. Kalendar objavljivanja	Krajem decembra svake godine BHAS objavljuje Kalendar objavljivanja sa preciznim datumom i vremenom objave statistika za narednu godinu.
8.2. Pristup kalendaru objavljivanja (link)	http://www.bhas.ba/statistickistandardi/KALENDAR_PUBLIKOVANJA_ba.pdf
8.3. Pristup korisnika	Princip da svi korisnici imaju jednak pristup statističkim podacima na nepristrasnoj osnovi utvrđen je u članu 8. stav 2. tačka h. , i članu 19. stav 2. Zakona o statistici BiH i BHAS ga u praksi dosljedno provodi.
9. Učestalost diseminacije podataka	Statistika otpada iz proizvodnih aktivnosti BiH se diseminira na dvo-godišnjoj osnovi.
10. Dostupnost i razumljivost	
10.1. Saopćenja	Podaci su publikovani u obliku saopćenja: 1. Otpad iz proizvodnih djelatnosti, 2010., http://www.bhas.ba/saopstenja/2014/BHAS_OTP_2010_001_02_bos.pdf 2. Otpad iz proizvodnih djelatnosti, 2012., http://www.bhas.ba/saopstenja/2014/BHAS_OTP_2010_001_02_bos.pdf 3. Otpad iz proizvodnih djelatnosti, 2010., http://www.bhas.ba/saopstenja/2014/OTP_2009_001_02_bos.pdf 4. Otpad iz proizvodnih djelatnosti, 2009., http://www.bhas.ba/saopstenja/OTP_2009_001_01_BH.pdf 5. Otpad iz proizvodnih djelatnosti, 2008., http://www.bhas.ba/saopstenja/2014/OTP_2008_001_02_bos.pdf U izradi je isto za referentnu 2014. godinu.
10.2. Publikacije	Od drugih vidova publikacija statistike okoliša tu su: 1. OKOLIŠ, ENERGIJA I SAOBRAĆAJ - 2011, http://www.bhas.ba/tematskibilteni/Env-nrg-tra_2011_001_01-bh.pdf 2. OKOLIŠ, ENERGIJA I SAOBRAĆAJ - 2012, http://www.bhas.ba/tematskibilteni/Okolis%20bos%20-%20konacan%201.pdf 3. Odabrani pokazatelji stanja okoliša 2013, http://www.bhas.ba/tematskibilteni/OPS_2013_001_01_bh.pdf 4. Indikatori održivog razvoja Bosne i Hercegovine, 2014, http://www.bhas.ba/tematskibilteni/Okolis_2015_BiH.pdf .
10.3. Online baza podataka	Za sada ne postoji on-line baza podataka BHAS-a o statistici otpada. Korištenje (konsultovanje) setova podataka: ne raspoložemo informacijama - ne postoji hit counter za web-stranicu saopćenja.
10.4. Pristup mikro podacima	Nisu dostupni mikropodaci.
10.5. Drugo	Ne postoje druga sredstva diseminacije. Korištenje (konsultovanje) meta podataka: ne raspoložemo informacijama - ne postoji hit counter za web-stranicu saopćenja.
10.6. Dokumentacija o metodologiji	1. ODREĐIVANJE ŠIFRE OTPADA PREMA LISTI OTPADA, http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/LoW_2012_001_01_BA.pdf 2. Građevinski otpad i otpad od rušenja objekata, http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/RD_STAT_GRO_2013_001_01_Bos.pdf 3. Priručnik za statistiku otpada, http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/MWS_2013_001_01-bh.pdf 4. ODREĐIVANJE TEZINE OTPADA, http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/KFO_2015_001_01-bh.pdf .
10.7. Dokumentacija o kvalitetu	Izveštaj o kvalitetu je urađen za ovo istraživanje za referentnu 2012 godinu i poslan Eurostatu (WASTE_GENER_A2_BA_2012_0000_T0000_EU_V1.zip).
11. Upravljanje kvalitetom	
11.1. Osiguranje kvaliteta	BHAS slijedi preporuke o organizaciji i upravljanju kvalitetom date u Kodeksu prakse evropske statistike (CoP) i implementira smjernice date u Okviru za osiguranje kvaliteta evropskog statističkog sistema (QAF). Više, u vezi osiguranja kvaliteta, svih procedura koje koje opisuju politiku kvaliteta u BHAS-u se nalazi u dokumentu: Metodološke smjernice za pripremu izvještaja o kvalitetu statističkih istraživanja na http://www.bhas.ba/statistickistandardi/IKMetodologija_BOS.pdf .
11.2. Procjena kvaliteta	Kvalitet je na zadovoljavajućem nivou. Ipak, treba naglasiti da je obuhvat ograničen na samo tri oblasti: B, C i D i da je za istraživanje 2014 obuhvat proširen na F - Građevinarstvo. s tendencijom dalje proširenja. Za sada je ispunjen cilj da se obezbijedi robusna, pouzdana i relevantna statistika, koja će zadovoljiti potrebe korisnika.
12. Relevantnost	

12.1. Korisničke potrebe	Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja su: Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara BiH, Centralna banka BiH, Eurostat, Statistički odsjek Ujedinjenih nacija (UNSD), ambasade i konzularna predstavništva stranih država. Korisnici ovih podataka su i poslovni subjekti-preduzeća, mediji i opća javnost. Ovi podaci će biti korišteni u statistici otpada i stakleničkih gasova iz otpada.
12.2. Zadovoljstvo korisnika	Ne postoji anketa o zadovoljstvu korisnika za ovo istraživanje.
12.3. Kompletnost podataka	Stopa kompletnosti podataka za P: Stopa kompletnosti podataka iznosi oko 70% za ključne pokazatelje, koji se zahtijevaju prema međunarodnim standardima.
13. Tačnost i pouzdanost procjene	
13.1. Opća tačnost procjene	Na tačnost podataka utiče obuhvat istraživanja, pravilno korištenje jedinica mjere, kao i mogućnost dvostrukog brojanja između izvještajnih jedinica. Tačnost podataka koji se objavljuju je procijenjena na 80%.
13.2. Greška uzorkovanja	Nije primjenjivo.
13.3. Neuzoračka greška	Greška obuhvata: nije primjenjivo. Stopa prekomjernog obuhvata: nije primjenjivo. Udio zajedničkih jedinica: nije primjenjivo. Greška mjerenja: Agencija za statistiku BiH vrši naknadne kontrole validnosti i vjerodostojnosti podataka entitetskih statističkih zavoda FBiH i RS, ali se taj dio obrade treba i dalje unapređivati. Metodologija prikupljanja i obrade podataka bi bila bolja da su dostupni pojedinačni podaci. Greška neodgovora: ne vrše se ocjene grešaka neodgovora za ovu statistiku. Stopa neodgovora jedinice: 83.04%-83,91%. Stopa neodgovora varijable: ne vrše se ocjene grešaka neodgovora varijable za ovu statistiku. Greška obrade: ne vrše se
14. Pravovremenost i tačnost objave	
14.1. Pravovremenost	Razmak između referentnog perioda i objave saopćenja je dvije godine. Pravovremenost objave prvih rezultata: razmak između referentnog perioda i objave saopćenja je dvije godine. Pravovremenost objave konačnih rezultata: rezultati prve
14.2. Tačnost	Tačnost objave - objavljivanje za U: Stopa tačnosti objave podataka iznosi 1.0 ili 100 %. Svi rezultati godišnjeg istraživanja statistike prerade i odstranjivanja otpada su objavljeni na predviđeni datum objave prema Kalendaru publikovanja. Tačnost objave - objavljivanje za P: T+0. Nema odstupanja između najavljenog i stvarnog datuma objave (prema Kalendaru objavljivanja).
15. Usklađenost i uporedivost	
51.1. Uporedivost - geografska	Statistika otpada iz proizvodnih djelatnosti BiH primjenjuje sve međunarodne metodološke standarde prilikom obrade podataka. Ovo omogućuje poređenje podataka BiH sa podacima o otpadu drugih zemalja. Nepodudarnost uporedivih statistika – koeficijent: nije mjerena nepodudarnost.
15.2. Vremenska uporedivost	Uporedivost za U: podaci o statistici otpada iz proizvodnih djelatnosti BiH su uporedivi u velikoj mjeri sa istim podacima susjednih država. Dužina uporedivih vremenskih serija za P: podaci statistike otpada iz proizvodnih djelatnosti BiH su dati za seriju godina 2008, 2009, 2010, 2012 i sada je u izradi sopaćenje za 2014. godinu. Dužina uporedivih vremenskih serija obzirom da se radi o godišnjim i dvogodišnjim vremenskim serijama nije baš uporediva.
15.3. Usklađenost – cross domain	Nema podataka o relevantnom istraživanju koje bi mogla da provodi druga organizacija. Usklađenost – ispodgodišnje i godišnje statistike: ne postoji neusklađenosti jer su podaci za godišnja i dvo-godišnja istraživanja. Usklađenost – Nacionalni računi: Nemamo informaciju o usklađenosti predmetne statistike sa nacionalnim računima.
15.4. Usklađenost – interna	Nemamo informaciju o internoj usklađenosti statistika.
16. Troškovi i opterećenje	Nemamo informacija o troškovima i opterećenjima.
17. Revizija podataka	
17.1. Revizija podataka - politika	Agencija za statistiku BiH ne posjeduje zvanični dokument o politici revizije za ovo istraživanje.
17.2. Revizija podataka – praksa	Revizija podataka statistike otpada iz proizvodnih djelatnosti od strane Agencije za statistiku BiH se može vršiti na dvo-godišnjem nivou. Revizija je do sada rađena samo zbog revizije podataka entitetskih statistika. Revizija podataka – prosječna veličina za P: do sada je rađena revizija podataka za 2008, 2009, 2010 i 2012 godinu.
18. Statistička obrada	

18.1. Izvor podataka	Statističko istraživanje otpada iz proizvodnih djelatnost u BiH obuhvata izvještajne jedinice koje su poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata koji imaju 10 i više zaposlenih i koji su po Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) registrovani u sektorima B - Vađenje ruda i kamena, C - Prerađivačka industrija, D - Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija i od referentne 2014 godine i oblast F - Građevinarstvo, koja je bila pilot istraživanje za 2012. godinu.
18.2. Učestalost prikupljanja podataka	Podaci se prikupljaju na dvo-godišnjoj osnovi.
18.3. Prikupljanje podataka	Istraživanje se provodi putem upitnika koji su kreirani u BHAS u redovnoj dvo-godišnjoj dinamici.
18.4. Validacija podataka	Entitetski zavodi za statistiku i Agencija za statistiku BiH vrše kontrole validnosti i vjerodostojnosti podataka. Greška validnosti podataka otkriva se kada unos podataka nije tačan, što može dovesti do problema kada se radi obrada podataka, tako da se podaci ne mogu uključiti u statističke analize, te se moraju izbrisati ili korigirati. Primjeri ovakvih grešaka su netačne šifre otpada ili jedinica količine, itd. Kontrola vjerodostojnosti podataka podrazumijeva provjere tačnosti podataka i procjene svih mogućih grešaka koje su vezane s podacima. Činjenica je da neki podaci koji su prošli provjeru validnosti ipak mogu biti netačni. Rezidualne greške se mogu otkriti ako tražimo nekonzistentne varijable.
18.5. Kompilacija podataka	Vrši se imputacija nedoostajućih vrijednosti po metodologiji Švedske statistike. Ponderisanje na nivou BiH još nije usklađeno. Imputacija - stopa: nemamo informacija koje nam omogućavaju izračunavanje ove stope.
18.6. Prilagođavanje	Ne koriste se statistički postupci za podešavanje serije (metode desezoniranja).
18.7. Sezonsko prilagođavanje	Nije primjenjivo jer je godišnje istraživanje.
19. Komentar	/